

8. Konceptia územného rozvoja Slovenska a trvalo udržateľný rozvoj

Posúdenie návrhu Konceptie územného rozvoja Slovenska 2001 z hľadiska podpory smerovania k trvalo udržateľnému rozvoju (TUR)

Princípy TUR – Dosiahnutie TUR si žiada zmenu	Celkové posúdenie súladu zámerov, úloh a opatrení KURS 2001 z hľadiska podpory princípov TUR	Návrhy ďalších zámerov, úloh a opatrenia, ktoré by posilnili význam KURS 2001 z hľadiska podpory smerovania k TUR
1. Zmena správania voči	Dokument stanovuje ciele z	Realizácia návrhov dokumentu

potrebám budúcich generácií	hľadiska priestorovej a funkčnej organizácie územia SR, navrhuje funkčné využitie regiónov, organizáciu centier, sídelných štruktúr a nadradenej infraštruktúry.	musí byť akceptovaná a uplatňovaná v ďalších plánovacích dokumentoch a rozhodnutiach týkajúcich sa priestorového rozvoja. Obzvlášť je potrebné zladovať krátkodobé a strednedobé ciele regionálnej politiky s dlhodobými cieľmi KURS, ako aj vytvoriť potrebné spätné väzby.
2. Zmena správania a postojov hlavných skupín spoločnosti pri uplatňovaní slobody a rovnoprávnosti (medzigeneračná, vnútrogeneračná a medziregionálna solidarita)	Dokument stanovuje základné územné rozvojové ciele a zásady. Tieto je potrebné v plnej autonómnosti jednotlivých nižších, predovšetkým regionálnych celkov, ďalej rozvíjať a tvorivo uplatňovať so zohľadňovaním regionálnych a lokálnych špecifik v participácii s čo najširším okruhom dotknutých sociálnych a podnikateľských partnerov a verejnosťou.	Dokument pred jeho schválením prešiel verejným prerokovaním a diskusiou. Pri realizácii jeho cieľov bude potrebné tak isto uplatniť princípy partnerstva a to či na celoštátnej alebo regionálnej úrovni.

Princípy TUR – Dosiachnutie TUR si žiada zmenu	Celkové posúdenie súladu zámerov, úloh a opatrení KURS 2001 z hľadiska podpory princípov TUR	Návrhy ďalších zámerov, úloh a opatrení, ktoré by posilnili význam KURS 2001 z hľadiska podpory smerovania k TUR
3. Zmena správania a postoja občanov k prevzatiu časti zodpovednosti za rozvoj spoločnosti, za rešpektovanie práv budúcich generácií, za medzigeneračnú, vnútrogeneračnú, regionálnu a medzinárodnú solidaritu	Pred schválením bol dokument široko propagovaný a diskutovaný na všetkých hierarchických úrovních. Relevantné výsledky týchto diskusií boli zohľadňované pri spracovaní konečného návrhu dokumentu.	Schválené ciele, zásady a princípy uplatňovania výsledkov KURS 2001 by mali byť pred ich realizáciou dostatočne medializované a vysvetľované všetkým dotknutým partnerom, aby pri ich ďalšom uplatňovaní, boli tieto všetkými zúčastnenými ako východiskové princípy a ciele prijaté a následne tvorivo rozvíjané.
4. Zmena hodnotovej orientácie vo vzťahu k významu kultúrneho dedičstva, kultúrnej a spoločenskej identity, vzdelávania a výchovy	Základné ciele dokumentu sú spracované v súlade s princípami trvalo udržateľného rozvoja. Zvláštny dôraz sa pri rozvoji územia kladie v dokumente na otázky aktívneho a tvorivého zapájania kultúrneho a prírodného dedičstva a lokálnych špecifik do rozvojového procesu, pri zohľadnení ich nevyhnutnej ochrany.	Optimálne využitie lokálnych kultúrnych a prírodných hodnôt a lokálnych špecifik, je možné iba za aktívnej účasti lokálnych autorít, kde nezastupiteľnú úlohu budú zohrávať regionálne samosprávy, ako nositelia regionálnych rozvojových zámerov a súčasne aj ako autorít zabezpečujúcich ochranu kultúrneho a prírodného dedičstva.

Princípy TUR – Dosiahnutie TUR si žiada zmenu	Celkové posúdenie súladu zámerov, úloh a opatrení KURS 2001 z hľadiska podpory princípov TUR	Návrhy ďalších zámerov, úloh a opatrení, ktoré by posilnili význam KURS 2001 z hľadiska podpory smerovania k TUR
<p>5. Zmena správania a postojov k dosahovaniu vysokej a stabilnej úrovne hospodárskeho rastu a zamestnanosti, a to v súlade s požiadavkami TUR</p>	<p>Dokument zohľadňuje výsledky Národného plánu regionálneho rozvoja a jeho regionálnych a sektorových operačných projektov. Rozvoj hospodárstva a stabilizáciu zamestnanosti dokument navrhuje prostredníctvom podpory rozvoja polycentrickej sídelnej sústavy s vybudovaním adekvátnej nadradenej technickej, najmä dopravnej, infraštruktúry. Vytvorenie súrodej polycentrickej sústavy miest a aglomerácií rovnomerne po celom území štátu, dáva predpoklad vytvorenia rovnocenného sociálneho a podnikateľského prostredia.</p>	<p>Pre zabezpečenie realizácie navrhovaných opatrení bude potrebné na všetkých hierarchických úrovniach uplatňovať princípy regionálnej politiky, ktorej strategickým cieľom je zabezpečiť taký rast HDP, aby Slovenská republika do roku 2006 dosiahla úroveň 55–60 % z priemeru HDP/obyv. štátov EÚ, pričom predpokladaný rast HDP sa musí uskutočňovať za týchto rozhodujúcich podmienok:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vyváženého ekonomického a sociálneho rozvoja regiónov • Harmonického usporiadania a racionálneho využívania celého územia SR • Harmonického usporiadania a racionálneho využívania celého územia SR, najmä dôsledným uplatňovaním princípu polycentrickej sústavy mestského osídlenia • Ochrany a tvorby životného prostredia tak, aby súbežne s ekonomickým rozvojom regiónu boli obnovené environmentálne funkcie územia

Princípy TUR – Dosiachnutie TUR si žiada zmenu	Celkové posúdenie súladu zámerov, úloh a opatrení KURS 2001 z hľadiska podpory princípov TUR	Návrhy ďalších zámerov, úloh a opatrenia, ktoré by posilnili význam KURS 2001 z hľadiska podpory smerovania k TUR
6. Zmena správania a hodnotových orientácií vo vzťahu k životnému prostrediu najmä vo vzťahu k prírode a prírodným zdrojom	Dokument akcentuje rešpektovania cieľov schválených dokumentov environmentálnej politiky SR: <ul style="list-style-type: none"> - Stratégia, zásady a priority štátnej environmentálnej politiky, - Národný environmentálny akčný program Slovenskej republiky II, - Konceptia uplatňovania Agendy 21, - Národná stratégia trvalo- udržateľného rozvoja Slovenskej republiky. 	Ciele environmentálnej politiky štátu a princípy TUR pri realizácii cieľov KURS 2001 je potrebné tvorivo a so zohľadnením miestnych špecifík uplatňovať podľa konkrétnych okolností pri daných konkrétnych priestorových, environmentálnych, ekonomických a spoločenských podmienkach.
7. Zmena v spôsobe organizácie a riadenia (s dôrazom na kompetentnosť, efektívnosť a transparentnosť, princíp subsidiarity, integrovaný prístup a pod.)	KURS 2001 vytyčuje základné ciele, ktorými pripravuje priestorové a funkčné usporiadanie aktivít v území. KURS 2001 predpokladá realizovať tieto aktivity v súlade s princípmi vyjadrených v koncepcii reformy verejnej správy. Navrhovaná sídelná štruktúra ťažísk osídlenia, rozvojových osí a sídelných centier plne podporuje princípy územného členenia vyjadrené v pripravovanej koncepcii reformy verejnej správy.	Uplatnenie princípu je závislé od realizácie koncepcie reformy verejnej správy – predovšetkým vytvorením samosprávnych orgánov na regionálnej úrovni s príslušnými kompetenciami.
8. Zmena správania a postojov v rámci medzinárodnej spolupráce a zabezpečenia globálnej bezpečnosti	KURS 2001 vychádza z teoretických princípov deklarovaných v medzinárodne prijatých dokumentov a priamo aplikuje niektoré zásady územného rozvoja vyjadrené v dokumente Európska perspektíva priestorového rozvoja, ktorý bol prijatý štátmi EU. KURS 2001 kladie dôraz na medzinárodnú a cezhraničnú spoluprácu z pohľadu tvorby priestorových systémov.	Navrhované ciele v rámci medzinárodnej spolupráce by sa mali aktívne uplatňovať ako z polohy celoštátnej územnoplánovacej politiky pri medzinárodných kontaktoch, tak najmä pri aktívnej činnosti Euroregiónov a ostatných cezhraničných spoločenstiev pri všetkých aktivitách s priestorovým dopadom.

Hlavné ciele riešenia Konceptcie územného rozvoja Slovenska 2001 tak ako boli definované v zadávacom dokumente – „Prognostickej úlohe pre spracovanie Konceptcie územného rozvoja Slovenska 2001,“ sledovali uplatňovanie trvalo udržateľného rozvoja ako jedných z hlavných priorít riešenia dokumentu. Vlastné riešenie Konceptcie územného rozvoja Slovenska 2001 uplatnilo princípy trvalo udržateľného rozvoja spôsobom ako je to obvyklé u podobných dokumentoch štátov EÚ. Vo vlastnom riešení Konceptcie územného rozvoja Slovenska 2001 sú zahrnuté princípy územného rozvoja, tvorby sídelných štruktúr a zabezpečenia priestorových súvislostí medzi jednotlivými územnými jednotkami na celoštátnej a medzinárodnej úrovni tak, ako je to predpokladané v prijatých celoeurópskych a medzinárodných dokumentoch. Tým sa dá predpokladať aj zabezpečenie základných princípov trvalo udržateľného rozvoja na celoštátnej a medzinárodnej úrovni s výpovednou podrobnosťou adekvátnou celoštátnemu dokumentu. Vlastná realizácia jednotlivých aktivít však musí byť postupne konkretizovaná a spodrobňovaná v ďalších plánovacích postupoch a dokumentoch, pri ktorých sa musia zabezpečiť ďalšie vyhodnotenia zhodnocujúce súvislosti a vplyvy na životné prostredie konkrétnych aktivít v konkrétnych podmienkach.

Pri riešení Konceptcie územného rozvoja Slovenska 2001 sa uskutočnila aj priama konzultácia s riešiteľmi ostatných celoštátnych strategických materiálov (Národná stratégia trvalo–udržateľného rozvoja Slovenskej republiky, Národný plán regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, Konceptcia reformy verejnej správy), pričom sa tieto dokumenty vzájomne koordinovali, resp. poskytovali si navzájom aktuálne informácie a podklady.

Medzinárodný aspekt Konceptcie územného rozvoja Slovenska 2001 a trvalo udržateľný rozvoj

Oblasť medzinárodných vzťahov Konceptcie územného rozvoja Slovenska 2001 a ciele trvalo udržateľného rozvoja v Slovenskej republike

Konceptcia územného rozvoja Slovenska 2001 vo svojom návrhovom riešení vychádza z celoeurópskych a celosvetových prijatých dokumentov a to ako z oblasti priestorového rozvoja, tak z oblasti trvalo udržateľného rozvoja. Odporúčania a ciele z týchto dokumentov a materiálov aplikuje na podmienky v Slovenskej republike. Ide predovšetkým o odporúčania vyjadrené v celoeurópsky prijatých dokumentov ako sú Európska perspektíva priestorového rozvoja (European Spatial Development Perspective), VISION PLANET a pod., v ktorých odporúčaných cieľoch a politikách sú obsiahnuté aj ciele trvalo udržateľného rozvoja na medzinárodnej a celoštátnej úrovni.

Konceptcia územného rozvoja Slovenska 2001 a trvalo udržateľný rozvoj z pohľadu integrácie Slovenskej republiky do Európskej únie

Konceptcia územného rozvoja Slovenska 2001 ako celoštátny dokument vo svojej koncepcnej časti vyjadruje názor na zapájanie sídelných štruktúr Slovenskej republiky do celoeurópskeho a stredoeurópskeho sídelného priestoru. Akceptuje transhraničné komunikačné koridory, ktoré boli dohodnuté na medzinárodnej úrovni s ostatnými európskymi štátmi. Pre celoštátnu úroveň vyjadruje z pohľadu územnoplánovacej politiky odporúčania na zvýšenie konkurencieschopnosti územia štátu a jeho jednotlivých regionálnych celkov v medzinárodnom meradle.

